

Stilstaan bij gezondheid

Vraagt u patiënten weleens wat zij onder gezondheid verstaan? Ik heb dat recent gedaan en zij bleken daar heel andere ideeën over te hebben dan ik. Aanleiding voor deze vraag was een lezing van Machteld Huber over 'positieve gezondheid'. Zij definieert gezondheid als het vermogen zich aan te passen en eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Op haar definitie valt wel wat af te dingen, maar deze staat dichterbij ons huisartsgeneeskundig denken dan de definitie van de WHO uit 1948: 'gezondheid is een toestand van compleet fysiek, mentaal en sociaal welbevinden en niet alleen van de afwezigheid van ziekte of gebreken.' Huber onderscheidt binnen haar concept van gezondheid zes dimensies: somatisch, psycho-emotioneel, existentieel, kwaliteit van leven, participatie en dagelijks functioneren. Daarmee verplaatst zij het perspectief op gezondheid van de zorgprofessional naar de patiënt.

Stel dat we in onze praktijk aan patiënten vragen welk perspectief zij op hun gezondheid hebben en dat wat vaker leidend laten zijn bij consulten. Welke consequenties zou dit hebben? Het is interessant om met het concept van Huber in het achterhoofd de artikelen in deze H&W te lezen. Hermanussen pleit ervoor dat u mannen die seks hebben met mannen begeleidt bij pre-expositieprofylaxe (PrEP) tegen hiv. Heeft u enig idee wat deze mannen onder gezondheid verstaan? En weet u welke gezondheidsbedreigingen de vrouw ervaart die binnenkort bij u komt voor de abortuspil? Draagt kennis van haar kijk op gezondheid bij aan passende zorg? En wat te denken van de impact die vulvaire klachten kunnen hebben op door vrouwen ervaren gezondheid en kwaliteit van leven. Toch wachten zij vaak lang voordat zij met deze klachten bij u komen. Neemt u de tijd om samen met deze vrouw haar beleving van gezondheid systematisch in kaart te brengen en mee te nemen in het plan van aanpak?

Of het nu gaat over mannen die seks hebben met mannen, vrouwen die komen voor de abortuspil of vrouwen met vulvaire klachten; ik heb geen idee wat hun perspectief op gezondheid is. Vrijen behoort je volgens mij veilig te doen en met vulvaire klachten zou ik niet aarzelen om naar de huisarts te gaan. Deze visie draagt ongetwijfeld niet bij aan de gezondheid van patiënten; het concept positieve gezondheid misschien wel. Stel dat we als huisarts nu eens de definitie van Huber als uitgangspunt nemen. Dan stellen we het vermogen van patiënten om zich aan te passen en eigen regie te voeren in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van hun leven, centraal. Dat vraagt van ons dat we investeren in het kaart brengen van de eigen kijk op gezondheid van de patiënt en dit als vertrekpunt nemen bij ons handelen.

Ik ben inmiddels wel benieuwd naar de gezondheidsbeleving van die man die voor PrEP komt, van die vrouw die voor de derde keer voor een abortuspil komt en van die oudere dame die met de deurknop in de hand... u ook?

Marianne Dees